

COVID-19 PCR örnekleme için alınan oro-nazofarengeal sürüntü işlemi sonrası için öneriler

Recommendation for after the oro-nasopharyngeal swab process taken for COVID-19 PCR sampling

● İzzet Fidancı¹, ● Esin Özlem Atmış²

¹⁾ Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzm. Dr., Ankara.

²⁾ Acıbadem Fulya Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği, Op. Dr., İstanbul.

İletişim adresi:

Uzm. Dr. İzzet Fidancı
izzetfidanci@gmail.com

Geliş tarihi: 03/10/2020

Kabul tarihi: 21/10/2020

Yayın tarihi: 25/12/2020

Alıntı Kodu: Fidancı İ., Atmış EÖ. COVID-19 PCR Örnekleme için Alınan Oro-Nazofarengeal Sürüntü İşlemi Sonrası için Öneriler.
Jour Turk Fam Phy 2020; 11 (4): 209-212. Doi: 10.15511/tjfp.20.00409.

Sayın Editör,

COVID-19 pandemisinin başlamasıyla ortaya çıkan tabloda yayılımın hızla gerçekleşmesiyle birçok insan hayatını kaybetmiştir. COVID-19 hastalığına karşı henüz **aşı** veya uygun tedavinin geliştirilememesi ve yayılımın önüne geçilememesi nedeniyle, koruyucu önlemler daha ön planda tutulmakta ve yeni önlemler alınmaya devam edilmektedir.^(1,2) Bu noktada hızlı tanının konulabileceği tanısal laboratuvar testleri kritik öneme sahiptir. Böylece enfekte hastalara tanı konulabilecek ve sıkı izolasyon önlemleriyle yayılımın önüne geçilebilecektir.⁽³⁾

Şu an için dünyada hala en kabul gören tanı yöntemi merkezi laboratuvar temelli gerçek zamanlı revers transkriptaz polimeraz zincir reaksiyonu (rRT-PZR) yöntemleridir.⁽⁴⁾ Bu yöntemde plastik şafıl ve pamuk uçlu eküvyonlar ile orofarengeal ve nazofarengeal sürüntüler alınarak uygun bir tüp içerisinde laboratuvara gönderilmektedir. Örneğin alınış şekli itibarı ile test sonuçları örneğin alınış tekniğine ve alındığı kişiye bağlı farklılıklar gösterebilmektedir.

Bunların haricinde 'Lateral Akım' yöntemi ile hasta başında yapılan immünokromatografik testler ve enzim immunoassay (ELISA) yöntemi ile bakılan laboratuvarında incelenen kan testlerinin kullanım kolaylıkları olsa da duyarlılık ve özgüllükleri daha azdır ve yeterli çalışmaları bulunmamaktadır.⁽⁵⁾

Dünya standartlarına göre tercih edilen oro-nazofarengeal sürüntü testinin uygulanması hastaların yaşam kalitelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle öğürme refleksi kuvvetli olan hastalar orofarengeal

sürüntü işlemi esnasında öğürebilmekte ve hatta bazen kusma ile sonuçlanabilmektedir. Bu durum hastanın rahatsız olmasının yanında; örneği alan sağlık çalışanının da bulaşma riskini arttırdığından bu noktada sağlık çalışanının uygun kişisel koruyucu ekipmanı (KKE) kullanması gerektiğinin önemini bir kere daha vurgulamakta fayda vardır.

Nazofarengeal örneklemeler orofarengeal örneklemelere göre hem hasta hem de uygulayan açısından daha zorludur. Nazal septumda deviasyon, alerjik rinit, nazal polipli kronik sinüzit gibi durumlarda nazal pasajın daralmasına bağlı örneklem almada zorluklar yaşanabilir. Yine bu gibi durumlarda hastanın nazal mukozası hassas olacağından işlemden sonra 24 saate kadar varabilen nazal mukozada ağrı, yanma ve/veya baş ağrısına neden olabilir. Bu durum hastanın örnek verdikten sonraki gün boyunca yaşam kalitesinde azalmaya yol açabilmektedir. Yine burunda travmaya bağlı epistaksisin de görülebileceği akılda tutulmalıdır.⁽⁶⁾

Epistaksis sıklıkla noninvaziv yöntemlerden; parmakla yapılan kompres ile durdurulabilse de, nadiren anterior veya posterior tampon ihtiyacı görülebilmektedir.⁽⁷⁾ Bu durum göz önüne alınarak kan sulandırıcı kullanan, hipertansif veya kanama bozukluğu öyküsü olan hastalara fazladan dikkatle örnek alınması önerilmektedir.

Nazofarengeal örneklemede oluşabilecek rahatsızlıklar ve kanamayı önlemek adına oksimetazolin içeren topikal nazal dekonjestanlar işlemden yaklaşık 5 ila 10 dakika öncesinde kullanılabilir. Böylece nazal pa-

saj daha geniş olacağından sonradan gelişebilecek ağrı ve kanama ihtimalleri önlenmiş olur. Hastanın daha rahat nefes aldığı burun deliği sorgulanabilir veya mümkünse septumun anteriordan muayenesi ile deviasyonun olup olmadığına bakılarak deviasyonun olmadığı, nazal pasajın nispeten daha geniş olduğu taraftan nazal örneklem alınabilir. Sürüntü aldıktan sonra fizyolitik salin ile nazal yıkama ve panthenol içeren nemlendiricilerle nazal mukoza nemlendirilebilir. Ağrının devam etmesi halinde hastalara oral parasetamol önerilebilir.

Tüm bunlardan en önemlisi hastayı işlem den önce, işlemin nasıl olacağı ile ilgili bilgilendirmektir. Bu durum hastanın anksiyetesini azaltarak hastanın teste kooperasyonuna destek sağlayacak ve olası komplikasyon ve yan etkilerin önüne geçilmiş olacaktır. Yine işlem sonrasında da oluşabileceklerle ilgili bilgilendirme hem işlem öncesinde hem de işlem sonrasında yapıldığında hastalar herhangi bir durumla karşılaştıklarında daha sakinlikle durumu yönetebileceklerdir.

Sürüntü işlemi sonrası orofaringeal yolakta ağrı, yanma ya da kanama görülebilmektedir. Sıklıkla görülen ağrı ve yanma şikayetleri 24 saat içinde sonlanmaktadır, ancak bu süre zarfında kişinin yaşam kalitesinin etkilenmesine neden olabilmektedir. Bu durumlarda kanama varsa takibi yapılmalı, kanama durmuyorsa kişinin kanayan burnuna pamukla posterior tampon yapılarak müdehale edilebilecek en yakın birime ulaşımı sağlanmalıdır. Ağrı ve yanma şikayetleri için intranasal topikal steroid verilebilir ancak uzun süre kullanımı önerilmemektedir.⁽⁵⁻⁷⁾

Biz sağlık çalışanları, COVID-19 enfeksiyonunun fiziksel etkilerinin yanında oluşturduğu psikososyal etkileri de akılda tutarak hastaların daha en başında, örnek alım aşamasında dahi doğru bilgilendirilmesi ve yönlendirmelerle sürece katkıda bulunabileceğimizi unutmamalıyız.

Kaynaklar:

1. World Health Organization. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Situation Report - 49. World Health Organization. <https://www.who.int/emergencies/adresinden> 27/09/2020 tarihinde erişilmiştir.
2. Ali I. COVID-19: Are We Ready for the Second Wave? *Disaster Med Public Health Prep* 2020 May; 7: 1-3.
3. Younes N, Al-Sadeq DW, Al-Jighefee H, Younes S, Al-Jamal O, Daas HI, et al. Challenges in laboratory diagnosis of the novel coronavirus SARS-CoV-2. *Viruses* 2020;12(6):582.
4. Yan C, Cui J, Huang L, Du B, Chen L, Xue G, et al. Rapid and visual detection of 2019 novel coronavirus (SARS-CoV-2) by a reverse transcription loop-mediated isothermal amplification assay. *Clin Microbiol Infect* 2020;26(6):773-9. <https://doi.org/10.1016/j.cmi.2020.04.001>.
5. World Health Organization. Advice on the use of point-of-care immunodiagnostic tests for COVID-19: scientific brief, 8 April 2020. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/331713> adresinden 27.09.2020 tarihinde erişilmiştir.
6. Gupta K, Bellino P M, Charness M E. Adverse effects of nasopharyngeal swabs: Three-dimensional printed versus commercial swabs[J]. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2020; 11:1. doi:10.1017/ice.2020.297
7. Yengil E, Çevik C. Burun Kanamasına Birinci Basamakta Yaklaşım. *Smyrna Tıp Dergisi* 2014; 1: 45-50.

Alıntı Kodu: Fidancı İ., Atmış EÖ. COVID-19 PCR Örnekleme için Alınan Oro-Nazofarengal Sürüntü İşlemi Sonrası için Öneriler. *Jour Turk Fam Phy* 2020; 11 (4): 209-212. Doi: 10.15511/tjfp.20.00409.